

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA HAIGLA

FUNKTSIONAALNE ARENGUKAVA

I ETAPP

September 2021

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Arengukava aluseks olevad strateegilised eesmärgid	4
1.1. Üldised strateegilised eesmärgid.....	4
2. Teeninduspiirkonna kirjeldus	5
2.1. Teeninduspiirkonna üldiseloostus.....	5
2.2. Vastutuspiirkonna suurus ja rahvastik	6
2.3. Vanuseline koosseis.....	6
2.4. Tõmbekeskused ja asustustihedus.....	8
3. Ülevaade tervishoiuteenustest.....	8
3.1. SA Läänemaa Haigla ravitegevus perioodil 2018 – 2020.....	8
3.1.3. Ambulatoorne ravi	8
3.1.1. Statsionaarne ravi	9
3.1.4. Päevaravi	12
3.1.2. Erakorraline meditsiin	12
3.1.5. Operatsioonid, protseduurid, uuringud	13
3.1.6. Taastusravi teenused	14
3.2. Läänemaa esmatasandi tervisekeskus ja ravimahtude planeerimine aastani 2030	15
3.2.1. Üldarstiabi teenus	15
3.2.2. Läänemaa Haigla poolt esmatasandi tervisekeskusele pakutavad teenused...	16
4. Ravimahtude planeerimine aastani 2030.....	19
5. Tervishoiutöötajate vajadus	25
Kokkuvõte	28

Sissejuhatus

SA Läänemaa Haigla asutajad on SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH) ja Haapsalu linn.

Käesoleva dokumendi eesmärgiks on anda ülevaade SA Läänemaa Haigla hetkeolukorrast ning võimalikest arengusuundadest perioodil 2021-2030. Dokument on sisendiks funktsionaalse arengukava II etapile, mille alusel otsustatakse SA Läänemaa Haigla hoone arendustegevused.

Arengukava koostamisel on aluseks võetud Eesti Vabariigi tervishoiupoliitika ja -strateegia hetkeolukord ning arengusuunad. Lähtutud on riigi poolt heaks kiidetud määrustest ja õigusaktidest ning haiglavõrgu ja arstlike erialade arengukavadest. Sisendandmetena on kasutatud SA Läänemaa Haigla strateegilisi dokumente ja haigla personali intervjuude tulemusi ning Statistikaameti prognoose.

Käesolevas dokumendis kirjeldatakse SA Läänemaa Haigla vastutuspriirkonna rahvastikunäitajaid, SA Läänemaa Haigla ravitegevust perioodil 2018-2020, planeeritavaid ravimahte perioodil 2021-2030 ning haigla personali hetkeolukorda. Rahvastiku prognoosimisel tuginetakse Statistikaameti prognoosile. Täiendavalt on kirjeldatud haigla strateegilisi eesmäärke ja pikaajalisi arengusuundi.

Käesolev dokument valmis 2017. aasta jaanuaris ning on täiendatud 2021. aasta augustis järgmiste täiendustega:

- lisatud on 2018., 2019. ja 2020. aasta andmed (statistika ravimahtude, personali jm kohta);
- uuendatud on rahvastiku prognoosi, aluseks on 1. jaanuar 2020 rahvastiku andmed;
- uuendatud on prognoose aastaks 2030 arvestades hetkeolukorda ja võimalikke tulevikutrendi.

Ravimahtude juures tuleb arvestada 2020. aastal seoseid COVID-19 leviku mõjudega ning sellest tulenevate ravimahtude langusega. Edasises ravimahtude prognoosis lähtutakse pigem 2018-2019 nõ normaalaasta tasemetest.

Koostajad tänavad kõiki, kes aitasid kaasa arengukava valmimisele.

1. Arengukava aluseks olevad strateegilised eesmärgid

1.1. Üldised strateegilised eesmärgid

SA Läänemaa Haigla strateegiliste eesmärkide ning neid toetavate tegevuste püstitamisel on lähtutud haigla pikaajalistest arengusuundadest.

Eesmärk I: SA Läänemaa Haigla poolt pakutavate tervishoiuteenuste kvaliteet ja kättesaadavus on heal tasemel.

Eesmärk II: SA Läänemaa Haigla teenused toetavad esmatasandi tervishoiuteenuste pakkumist.

Eesmärki toetavad tegevused: SA Läänemaa Haigla ambulatoorseid ja statsionaarseid teenuseid arendatakse vastavalt maakonna elanike ning esmatasandi tervishoiuteenuste vajadustele.

Eesmärk III: SA Läänemaa Haigla arendab edasi teenuseid, mida maakonna elanikud kõige rohkem vajavad ja kasutavad.

Eesmärki toetavad tegevused: Rõhuasetus on sisehaiguste, iseseisva statsionaarse õendusabi, üldkirurgia, järelravi, taastusravi valdkondade, psühhiaatria- ja sõltuvushaigete rehabilitatsiooni kompetentsikeskuse arendamisel.

Haigla strateegiliste eesmärkidega on seotud ka „Lääne maakonna arengustrateegia 2035+¹“, mille üheks eesmärgiks on, et Lääne maakonnas on Läänemaa Haigla baasil kvaliteetne ja kättesaadav eriarstiabi olulisemate terviseprobleemide korral. Püstitatud eesmärgi peamiseks arengu-, tegevussuundadeks on Läänemaa Haigla ambulatoorsete ja statsionaarsete teenuste arendamine vastavalt maakonna elanike ning esmatasandi tervishoiuteenuste vajadusele, muuhulgas on rõhuasetus sisehaiguste, iseseisva statsionaarse õendusabi, üldkirurgia ning sealhulgas päevakirurgia muudel kirurgilistel erialadel, järelravi, taastusravi valdkondadel.

¹ Lääne maakonna arengustrateegia 2035+ <[link](#)>

2. Teeninduspiirkonna kirjeldus

2.1. Teeninduspiirkonna üldiseloostus

SA Läänemaa Haigla peamiseks teeninduspiirkonnaks on Lääne maakond, mõningal määral kasutavad SA Läänemaa Haigla poolt osutatavat eriarstiabi teenust ka Hiiumaa, Lääne-Harjumaa elanikud, lisaks Haapsalus puhkust veetvad isikud Eestist ja mujalt. SA Läänemaa Haigla on ainus Läänemaal asuv üldhaigla, mille koosseisu kuuluvad ambulatoorne eriarstiabi ja erakorralise meditsiini osakond, statsionaarne intensiiv- ja aktiivraviosakond ning õendushoolduskeskus, mis koosneb statsionaarse õendusabi osakonnast ja hooldekodust. Käesoleval hetkel pakub SA Läänemaa Haigla eriarstiabi 16 erialal. Erialadel, millel ei ole regioonis ühe eriarsti jaoks täies ulatuses mahtu, kasutatakse nn visiitarstide teenust. Taoline töökorraldus võimaldab tagada kvaliteetse eriarstiabi kiirema kättesaadavuse oma maakonna elanikkonnale. Haigla diagnostikakabinettide teenuseid kasutavad kõik maakonna perearstid ja teised tervishoiuasutused. Haigla rendib pinda SA PERH-i kiirabibrigaadidele, koondades oma taristule juba praegu kolm peamist maakonna elanikele tervishoiuteenuste pakkujat – üldarstiabi, eriarstiabi ja kiirabi.

Lisaks SA Läänemaa Haiglale on piirkonnas teisi meditsiiniteenuste osutajaid. Läänemaa tervisekeskuse teenuspiirkonnas osutab üldarstiabi teenust 10 perearstipraksist 14 nimistuga 9 asukohas. Haapsalu linnas tegutseb neist 7 perearsti. Lisaks SA Läänemaa Haiglale pakub koduõenduse teenuseid TNP Konsultatsioonid OÜ. Peale selle asub Haapsalus SA Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus, mis on spetsialiseerunud taastusravi ja rehabilitatsiooni teenuse pakkumisele.

Teisestest teenustest on SA Läänemaa Haigla teenuspiirkonnas olemas 8 apteeki, 11 hambaraviteenuse pakkujat ja 1 töötervishoiuteenuse pakkuja. Toetavatest teenustest on piirkonna elanikele kättesaadav ortopeediliste abivahendite sobitamise teenus SA Läänemaa Haiglas.

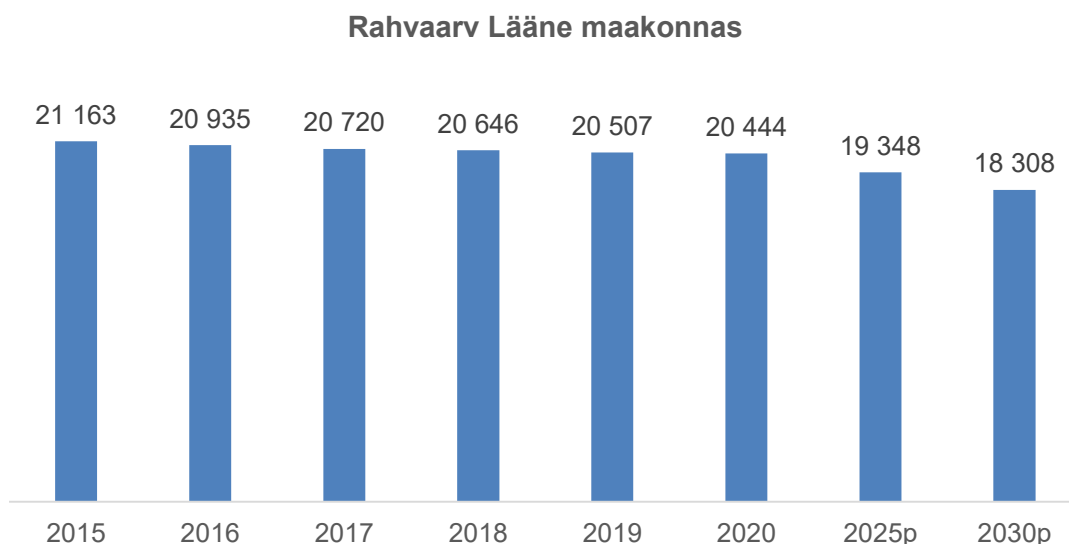
Haiglal on tihedad koostöösuhted esmatasandi teenuseosutajatega, kellele pakutakse haigla poolt osutatavaid laboratoorseid ja diagnostilisi teenuseid. Esmatasandi teenuseosutajatel on võimalus enda valikul suunata patsiente nii ambulatoorse eriarstiabi kui statsionaari aktiivravi või õendusabi teenustele SA Läänemaa Haiglasse. 2020. aastal oli SA Läänemaa Haigla ambulatoorse ravi patsientidest 87% Läänemaa elanikud. Lääne maakonna elanikele osutab piirkondliku haiglana eriarstiabi teenuseid valdavalt SA PERH. Keerukamad ravijuhud suunatakse Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse või mõnda teise kõrgema etapi haiglasse.

Eriarstiabi osutatakse patsientide vajadustest lähtuvalt ka teistes kõrgema etapi raviuasutuses, seejuures patsienti vastavalt ravifaasile vajadusel üle viies.

2.2. Vastutuspiirkonna suurus ja rahvastik

Lääne maakond SA Läänemaa Haigla teeninduspiirkonnana hõlmab maa-ala suuruses 1816 km². Maakonnas on kolm omavalitsusüksust: Haapsalu linn, Lääne-Nigula vald ja Vormsi vald. Rahvastikuregistri andmetel elab Lääne maakonnas 20 285 inimest (1. jaanuari 2021. aasta seisuga) ning 1 km² kohta on 11,2 elaniku.

2021. aasta seisuga on suurima rahvaarvuga omavalitsus Haapsalu linn, kus elab 64% maakonna elanikest. Rahvaarvu poolest suuruselt teine omavalitsusüksus on Lääne-Nigula vald (35% elanikest). Vormsi vallas jääb rahvaarv alla 400 elaniku.

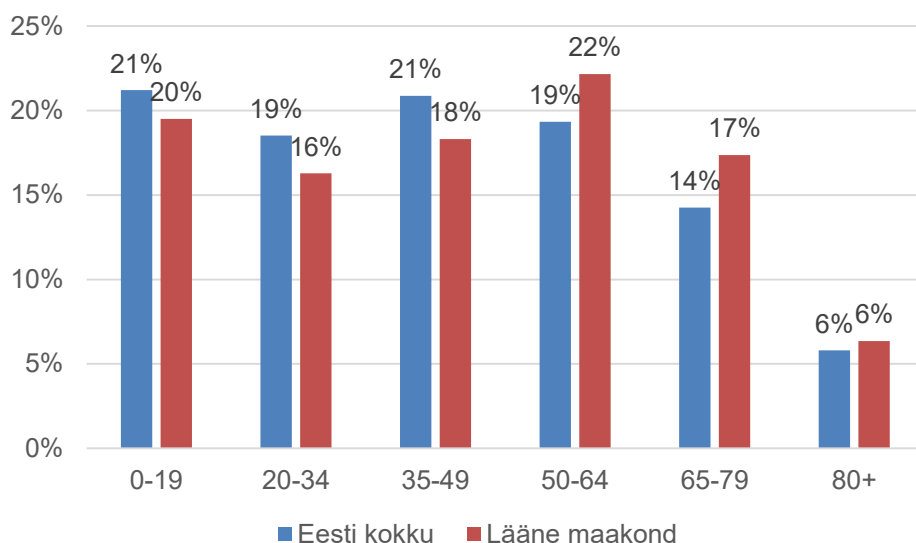
Joonis 1. Lääne maakonna rahvastiku dünaamika perioodil 2015 – 2020 ning prognoos 2025 ja 2030 aastaks (Allikas: Statistikaamet)

Lääne maakonna rahvaarv on olnud aastatel 2015 – 2020 langustrendis. Rahvaarvu vähenemise taga on nii püsiv negatiivne iive kui ka väljaränne piirkonnast. Statistikaameti prognoosi kohaselt kahaneb võrreldes 2020 aastaga rahvaarv aastaks 2025 1096 inimese võrra (-5,4%) ning 2030. aastaks 2136 inimese võrra (-10,4%). Seega on oodata rahvaarvu languse jätkumist.

2.3. Vanuseline koosseis

SA Läänemaa Haigla teeninduspiirkonna rahvastikust moodustavad kõige suurema osa 50-64-aastased. Maakonna rahvastiku vanuselist koosseisu iseloomustab nooremaeliste elanike madalam osakaal Eesti keskmisega võrreldes. Teisalt on vanusegrupi alates 50+

eluaastat elanike osakaal Eestis keskmisest kõrgem. Lääne maakonna valdasid ja linna omavahel võrreldes on peamiseks erinevuseks noorte ja tööealiste inimeste vähesus valdades.

Joonis 2. Rahvastiku vanuseline struktuur Eestis ja Lääne maakonnas 2020. aastal (Allikas: Statistikaamet)

Paljude haigusrühmade (südame-veresoonkonna haigused, pikaajalised kroonilised haigused jne) puhul on vajadus tervishoiuteenuse järele seotud otseselt vanemate (65+ aastat) inimeste arvuga. 2021. aastal ületas 65+ aastaste elanike osakaal Lääne maakonnas Eesti kui terviku vastavat näitajat 3,8 protsendipunkti võrra ning Statistikaameti prognoosi kohaselt peaks 2030. aastal olema Lääne maakonnas 65+ aastaste elanikke 8,2 protsendipunkti võrra enam kui Eestis tervikuna samas vanuserühmas elanikke. Seega on Statistikaameti prognoosi kohaselt antud vanusegrupi osakaal kogurahvastikust Lääne maakonnas kasvamas, jõudes 2030. aastaks 31,3 %-ini.

Tabel 1. 65+ aastased elanikud Eestis ja Lääne maakonnas

Aasta	65+ elanike osakaal	65+ elanike osakaal	65+ elanike arv (Läänemaa)	Muutus 2020. aastaga võrreldes
	(Eesti)	(Läänemaa)		
2018	19,6%	22,3%	4600	
2019	19,8%	23,0%	4722	
2020	20,0%	23,6%	4822	
2021	20,3%	24,2%	4907	1,8%
2025	21,6%	27,6%	5333	10,6%
2030	23,1%	31,3%	5739	19,0%

Allikas: Statistikaamet, Rahvastikuregister, Civitta Eesti AS arvutused.

Kuna vanemaealiste elanike arvu kasv ilmneb ka absoluutnumbrites – 2030. aastaks suureneb antud vanusegruppi kuuluvate elanike arv ca 1/3 võrra, siis kasvab nõudlus mitmete tervishoiuteenuste järele.

2.4. Tõmbekeskused ja asustustihedus

Tõmbekeskusi määratletakse tööjõu pendelrände, õpirände ja/või avalike ning erateenuste tarbimise alusel. Lääne maakonna keskuseks ja maakondlikuks toimepiirkonna keskuseks on Haapsalu linnastu (koos Paralepa ja Uuemõisa alevikega).

Haapsalu linn asub geograafiliselt maakonna lääneservas ning rahvaarvu (9513 elanikku) poolest on tegemist suuruselt viieteistkümnenda linnaga Eestis.

Lääne maakonna asustustihedus, 11,2 elanikku km² kohta, on Eesti keskmisest ligikaudu kolm korda madalam. Tegemist on mandri-Eesti kõige hõredamalt asustatud maakonnaga. Kõige tihedamalt on asustatud maakonna keskus – Haapsalu linn, 857 elanikuga km² kohta. Enamik Läänemaa elanikkonnast ja olulisematest asulatest on koondunud kahe põhimaantee – Ääsmäe-Haapsalu-Rohuküla ja Risti-Virtsu maantee lähiümbrusesse.

3. Ülevaade tervishoiuteenustest

3.1. SA Läänemaa Haigla ravitegevus perioodil 2018 – 2020

3.1.3. Ambulatoorne ravi

Ambulatoorse ravitegevuse kogumahu puhul 2020. aasta osas tuleb arvestada COVID-19 leviku mõjudega ning sellest tulenevate ravimahtude ajutise langusega.

Viimasel kolmel aastal tehti ambulatoorseid visiite kõige enam sünnitusabi ja günekoloogia erialal, millele järgnesid üldkirurgia ja üldarst. Alates 2018. aastast on kasvanud peamiselt neurokirurgide ja ödede visiitide arvud ja langenud on peamiselt pulmonoloogide ja üldarstide visiitide arvud.

Tabel 2. SA Läänemaa Haigla ambulatoorse ravitegevuse statistika perioodil 2018 – 2020

Ambulatoorne ravi (visiitide arv)	2018	2019	2020
Uroloogia		389	358
Oftalmoloogia	3064	3417	3385
Üldkirurgia	4594	4875	3420
Dermatoveneroloogia	3162	3552	2939

Ambulatoorne ravi (visiitide arv)	2018	2019	2020
Endokrinoloogiateenused	1078	1155	1082
Nefroloogia	233	252	249
Ortopeedia	933	910	755
Pulmonoloogia	718	555	389
Kardioloogia	889	851	736
Neuroloogia	420	444	364
Otorinolarüngoloogia	2481	3054	2501
Psühhiaatria	2697	2652	2268
Reumatoloogia	757	726	664
Sisehaigused	1422	2082	749
Sünnitusabi ja günekoloogia	6070	6640	6315
Pediaatria	1003	1267	764
Üldarst	4251	3721	1506
Veresoonte kirurg ja plastika	206	199	169
Taastusravi	173	238	90
Neurokirurg	933	701	1473
Gastroenteroloog		37	
Õde	550	1229	1058
Ämmaemand	1046	864	871
Koduõde	2194	1857	1697
Kokku	38 874	41 667	33 802

3.1.1. Statsionaarne ravi

Statsionaarse ravitegevuse maht mõõdetuna voodipäevade arvu järgi oli 2018-2019. aasta keskmisena 20 212 voodipäeva aastas. 2020. aasta osas tuleb arvestada COVID-19 leviku mõjudega ning sellest tulenevate ravimahtude ajutise langusega.

Statsionaarse ravi puhul on kõige patsiendirohkemad erialad sisehaigused, kirurgia ja statsionaarne õendusabi ja järelravi. Kui sisehaiguste ja kirurgia puhul on märgata ravitegevuse vähenemist, siis järelravi ja iseseisva statsionaarse õendusabi erialal hospitaliseeritute arv püsib stabiilsena.

Statsionaarses ravitegevuses on viimasel kolmel aastal keskmine voodihõive langenud 54%-lt 50%-ni. Voodihõive madal näitaja on tingitud sellest, et õendusabi vooditest on Eesti Haigekassa rahastamislepinguga kaetud vaid 20 voodit. SA Läänemaa Haigla keskmine ravikestus sisehaigustes on viimasel kolmel aastal langenud 7,5 päevalt 7,4 päevani, iseseisvas statsionaarses õendusabis 20,1 päevalt 15,8 päevani, kirurgias 4,6 päevalt 4,2 päevani ja intensiivravi I astmes 1,1 päevalt 0,7 päevani. Intensiivravi II astme puhul on keskmine ravikestus kasvanud 1,5 päevalt 2,7 päevani ja intensiivravi III astmes 2,5 päevalt 2,9 päevani. Keskmine ravikestus kogu haiglas on kasvanud 8,6 päevalt 8,7 päevani. Aktiivravi lõppedes suunatakse patsient edasi õendusabisse või ambulatoorsele ravile.

Tabel 3. SA Läänemaa Haigla hospitaliseeritute arv perioodil 2018 – 2020

Eriala	Hospitaliseeritute arv		
	2018	2019	2020
Sisehaigused	1066	1053	956
Iseseisev statsionaarne õendusabi	365	353	349
Kirurgia	763	768	711
Intensiivravi I aste	32	34	66
Intensiivravi II aste	112	126	85
Intensiivravi III aste	26	17	13
KOKKU	2364	2351	2180

Tabel 4. SA Läänemaa Haigla kasutatud voodipäevade arv perioodil 2018 – 2020

Eriala	Kasutatud voodipäevade arv		
	2018	2019	2020
Sisehaigused	8245	7948	7419
Iseseisev statsionaarne õendusabi	7174	7181	7027
Kirurgia	4204	4228	3648
Intensiivravi I aste	100	48	90
Intensiivravi II aste	411	344	576
Intensiivravi III aste	253	290	169
KOKKU	20 385	20 039	18 929

Tabel 5. SA Läänemaa Haigla keskmine ravi kestus perioodil 2018 – 2020

Eriala	Keskmine ravi kestus		
	2018	2019	2020
Sisehaigused	7,5	7,3	7,4
Iseseisev statsionaarne õendusabi	20,1	20,1	15,8
Kirurgia	4,6	4,3	4,2
Intensiivravi I aste	1,1	0,6	0,7
Intensiivravi II aste	1,5	1,3	2,7
Intensiivravi III aste	2,5	3,7	2,9
KOKKU	8,6	8,5	8,7

Tabel 6. SA Läänemaa Haigla voodite arv perioodil 2018 – 2020

Eriala	Voodite arv		
	2018	2019	2020
Sisehaigused	24	24	24
Iseseisev statsionaarne õendusabi	50	50	50
Kirurgia	16	16	16
Sünnitusabi ja günekoloogia	4	4	4
Lastehaigused	4	4	4
Intensiivravi I aste	2	2	2
Intensiivravi II aste	2	2	2
Intensiivravi III aste	1	1	1
KOKKU	103	103	103

Tabel 7. SA Läänemaa Haigla voodihõive perioodil 2018 – 2020

Eriala	Voodihõive		
	2018	2019	2020
Sisehaigused	94%	91%	85%
Iseseisev statsionaarne õendusabi	39%	39%	39%
Kirurgia	72%	72%	62%
Intensiivravi I aste	14%	7%	12%
Intensiivravi II aste	56%	47%	79%
Intensiivravi III aste	69%	79%	46%
KOKKU	54%	53%	50%

Tabel 8. SA Läänemaa Haigla voodikoormus perioodil 2018 – 2020

Eriala	Voodikoormus		
	2018	2019	2020
Sisehaigused	7,7	7,5	7,8
Iseseisev statsionaarne õendusabi	19,7	20,3	20,1
Kirurgia	5,5	5,5	5,1
Intensiivravi I aste	3,1	1,4	1,4
Intensiivravi II aste	3,7	2,7	6,8
Intensiivravi III aste	9,7	17,1	13,0
KOKKU	8,6	8,5	8,7

Tegevusloa järgi on SA Läänemaa Haiglal 4 sünnitusabi ja günekoloogia voodikohta ning 4 lastehaiguste voodikohta. Alates 2017. aastast kuuluvad need patsiendid haigekassa lepingu järgi kas kirurgia- või siseerialale ning eraldi nende patsientide arvu kohta arvestust ei peeta, kuna patsiente on arvuliselt vähe.

3.1.4. Päevaravi

Läänemaa Haiglas osutatakse päevaravi sisehaiguste, günekoloogia ja kirurgia erialal. Päevaravi maht oli kõige kõrgem 2018. aastal ja on sealt alates langenud 1,4%-di võrra. Langus on toimunud günekoloogia erialal (-11,8%) seoses fertiilses eas naiste arvu vähenemisega. Kirurgia erialal on ravijuhtude langus (-11,6%) seotud nii töökorralduslike küsimuste kui ka elanikkonna vananemisega. Sageli ei ole enam võimalik vanemaealisi kaasuvate haiguste tõttu päevaravis opereerida. Sisehaiguste erialal on samal perioodil päevaravi maht kasvanud 83,9%-di võrra. Sisehaiguste päevaravi ravijuhtudeks on enamjaolt rauapreparaatide veenikaudsed manustamised ja vereülekanded kroonilise aneemiaga haigetele.

Tabel 9. SA Läänemaa Haigla päevaravi ravijuhtude statistika perioodil 2018 – 2020

Eriala	2018	2019	2020
Sisehaigused	56	68	103
Günekoloogia	110	115	97
Kirurgia	352	328	311
Kokku	518	511	511

3.1.2. Erakorraline meditsiin

Erakorralise abi osutamine toimub ööpäevaringselt: erakorralise meditsiini osakonnas tegeletakse erakorraliste tervises seisundite esmase diagnoosimise ja raviga, misjärel suunatakse patsient edasisele haiglaravile või koju.

Erakorralist abi osutati 2020. aastal ööpäevas keskmiselt 19 patsiendile, s.o ligikaudu 0,79 patsienti tunnis ning aastas kokku 6981 patsiendile. 2019. aastal osutati ööpäevas erakorralist abi keskmiselt 22,6 patsiendile ning aastas kokku 8272 patsiendile. Erakorraliste haigete hospitaliseerimisi oli 2020. aastal 1156 haiget ja 2019. aastal 1238 haiget, statsionaarsele ravile suunati seega ööpäevas 3 – 4 haiget.

Tabel 10. Erakorralise meditsiini statistika perioodil 2018 – 2020

Näitaja	2018	2019	2020
Külastuste arv	8547	8272	6981
<i>sh. toodud kiirabiga</i>	<i>1609</i>	<i>1626</i>	<i>1676</i>
<i>roheline triaazikategooria</i>	<i>7726</i>	<i>8013</i>	<i>5665</i>
<i>kollane triaazikategooria</i>	<i>564</i>	<i>239</i>	<i>1218</i>
<i>oranž triaazikategooria</i>	<i>22</i>	<i>9</i>	<i>77</i>
<i>punane triaazikategooria</i>	<i>12</i>	<i>11</i>	<i>21</i>
Hospitaliseerimised	1170	1238	1156

3.1.5. Operatsioonid, protseduurid, uuringud

2020. aastal teostati SA Läänemaa Haiglas 4923 invasiivset operatsiooni ja protseduuri, mida on 335 võrra vähem kui 2018. aastal. Statsionaarsete operatsioonide ja protseduuride arv on püsinud viimastel aastatel samas suurusjärgus, kuid ambulatoorsete operatsioonide ja protseduuride arv on 2018. aastaga võrreldes vähenenud 7%-di võrra ja päevaravi operatsioonide ja protseduuride arv on vähenenud 16%-di võrra. Kõige enam teostatakse statsionaaris seedeelundite operatsioone (sh songad, apendektoomiad, laparoskoopilised sapipõielõikused) ja ortopeedilisi, põhiliselt artroskoopilisi operatsioone; päevaravis kõige rohkem naha-, erinevaid kõrva-nina-kurgu operatsioone ja transvaginaalseid günekoloogilisi operatsioone. Ambulatoorselt tehakse enim naha- ja kõrvaprotseduure, samuti ortopeedilisi, traumadega seotud protseduure.

Tabel 11. Operatsioonide ja protseduuride arv perioodil 2018 – 2020

Operatsioonid	2018	2019	2020
Ambulatoorsed	3572	3179	3334
Päevaravi	540	547	456
Statsionaarsed	1146	1133	1138
KOKKU	5258	4859	4923

Patsientide efektiivsele ravile aitavad kaasa kaasaegsel tasemel teostatavad terviseuuringud ja raviprotseduurid ning diagnostiliste võimaluste areng. SA Läänemaa Haiglas tehakse kõiki kaasaegsele üldhaiglale iseloomulikke uuringuid, sealhulgas radioloogilisi, endoskoopilisi, funktsionaaldiagnostilisi, kardioloogilisi jpt uuringuid. Mammograafilistele uuringutele suunatakse patsiente peamiselt ETTK pinnal asuvast naistenõuandlast. Mammograafia aparatuur kuulub SA PERHile. Sõeluuringute osas Läänemaa Haiglal endal mammograafiliste sõeluuringute lepingut ei ole (SA PERHi leping). Haigla ülesandeks on tagada kabineti lahtiolek ning uuringuid viib läbi haigla radioloogiatehnik. Tulevikus mammograafiliste uuringute korralduslikus pooles muudatusi ei planeerita. SA Läänemaa Haigla juures käib kahel korral kuus AS Mammograafide kuuluv mobiilne magnetresonantstomograaf.

SA Läänemaa Haiglas on SA PERHile kuuluv kompuutertomograaf. Kompuutertomograafia uuringuid on võimalik teha ööpäevaringselt. Haigla ülesandeks on tagada kabineti lahtiolek ning uuringuid viib läbi haigla radioloogiatehnik. Arveldamine toimub vastavalt SA LMH ja SA PERH vahelisele lepingule. Ühtsele infosüsteemile ülemineku tulemusel on nüüd võimalik ka SA PERHi arstil tellida Läänemaa elanikule Haapsallu kompuutri aeg. Tulevikus kompuutertomograafia uuringute korralduslikus pooles muudatusi ei planeerita.

Menetlusradioloogia protseduure käesoleval hetkel SA Läänemaa Haiglas ei teostata. SA PERHi verekeskuse välislao valmimise järgselt Läänemaa haiglas on haiglal võimekus teha ka suurema veritsusriskiga protseduure. Tulevikus on plaanis võtta ultraheli kontrolli all soliidorganitest biopsiaid.

Laboratooriumis tehakse hematoloogilisi-, biokeemilisi-, immuunhematoloogilisi-ja immunoloogilisi uuringuid. Erinevate terviseuuringute ja raviprotseduuride mahud perioodil 2018 – 2020 on toodud välja alljärgnevas tabelis.

Tabel 12. Terviseuuringute ja raviprotseduuride arv perioodil 2018 – 2020

Uuringud/diagnostika	2018	2019	2020
Radioloogiateenused:	33 075	31 357	22 962
<i>sh röntgen</i>	<i>9240</i>	<i>8633</i>	<i>7295</i>
<i>sh ultraheliuuringud</i>	<i>19 430</i>	<i>18 545</i>	<i>11 952</i>
<i>sh endoskoopia</i>	<i>742</i>	<i>676</i>	<i>658</i>
<i>sh spiromeetria</i>	<i>559</i>	<i>463</i>	<i>335</i>
<i>sh kardioloogilised uuringud</i>	<i>3104</i>	<i>3040</i>	<i>2722</i>
Laboriteenused:	127 949	129 982	137 161
<i>sh hematoloogilised uuringud</i>	<i>17 558</i>	<i>16 853</i>	<i>12 964</i>
<i>sh biokeemilised uuringud</i>	<i>72 860</i>	<i>73 570</i>	<i>57 189</i>
<i>sh immuun-hematoloogilised uuringud</i>	<i>4538</i>	<i>4624</i>	<i>3377</i>
<i>sh immunoloogilised uuringud</i>	<i>21 419</i>	<i>22 786</i>	<i>17 370</i>
Kokku	161 024	161 339	160 123

05.10.2020 läks SA Läänemaa Haigla labori üksus SA PERH koosseisu. Selle tulemusena ei ole SA Läänemaa Haigla enam laboriteenuste pakkuja ega telli enam laboriteenuseid osaliselt sisse SYNLAB Eesti OÜ-lt. Kõik laborianalüüseid (mh mikrobioloogilised) teostatakse Läänemaa haigla pinnal asuvas SA PERHile kuuluvas laboris või SA PERHi kesklaboris Tallinnas. Uuendusena on 2022. aasta alguses plaanis käivitada verekülvide inkubaator: verekülve inkubeeritakse Läänemaa haiglas kohapeal ning haigustekitaja määramiseks saadetakse kasvuga verekülvi SA PERHi.

3.1.6. Taastusravi teenused

SA Läänemaa Haigla taastusravil toimub ägeda haiguse või vigastuse tõttu häirunud funktsioonidega patsiendi kompleksne ravi füsioteraapia ja taastusravi spetsialistide poolt. Taastusravi eesmärgiks on aidata haigel säilitada ja parandada füüsilisi ja funktsionaalseid võimeid. Osutatavate teenuste hulka kuuluvad: aparaatne füsioteraapia, liikumisravi, massaaž, kinesioteipimine ja füsioterapeutide konsultatsioonid.

Alates 2018. aastast on taastusravi teenuste mahud Eesti Haigekassa rahastuse vähenemise tõttu langenud 29% võrra.

Tabel 13. Taastusravi teenuste arv perioodil 2018 – 2020

Protseduurid	2018	2019	2020
Taastusravi protseduure	6316	5508	4507
sh massaaž		42	20
sh füsioterapeutiline töö	3861	3762	2839
sh elektriravi (aparaatravi)	2208	1704	1648
sh soojusravi	247 ²		

3.2. Läänemaa esmatasandi tervisekeskus ja ravimahtude planeerimine aastani 2030

SA Läänemaa Haigla ruumidesse aadressile Vaba 6 on loodud Läänemaa Esmatasandi Tervisekeskus (edaspidi ETTK). Tegu on kesklinnas paikneva kompleksiga, mis on juba varasemast piirkonna perearstide ja teiste tervishoiu teenuste pakkujate koondumiskoht. Tervisekeskus paikneb hoone esimesel korrusel, et tagada kõigile patsientidele, sh erivajadustega inimestele, võimalikult mugav ligipääs tervishoiuteenustele. Teistele korrustele pääseb liftiga.

Läänemaa ETTKga mitteliitunud perearstidega tehakse koostööd teiste Läänemaa tervisekeskuse ja haigla poolt pakutavate esmatasandi ja eriarstiabi teenuste osas. Läänemaa ETTK ja SA Läänemaa Haigla on mitteliitunud perearstidele kõige lähem ja sobivam koht, kust oma patsientidele teisi esmatasandi või eriarstiabi teenuseid tellida. Seega toimib tihe sisuline koostöö kõigi piirkonna perearstidega.

3.2.1. Üldarstiabi teenus

Läänemaa tervisekeskuse perearsti ja –õe teenuste piirkonnaks on Haapsalu linn ja Lääne-Nigula vald. Tervisekeskuse teiste teenuste piirkond hõlmab lisaks eelmainitutele Vormsi valda. Läänemaa ETTK teeninduspiirkonnas elab 20 285 inimest (2021. aasta seisuga). Statistikaameti rahvastikuproгноosi põhjal väheneb Läänemaa tervisekeskuse teenuspiirkonna rahvaarv 2025. aastaks 19 348 elanikuni ning 2030. aastaks prognoositakse elanike arvuks 18 308. 2030. aastal moodustavad Läänemaa teeninduspiirkonna rahvastikust kõige suurema osa 65 aastased ja vanemad. Vastavalt prognoosile suureneb sel perioodil 65-74-aastaste ja 75+ vanuses inimeste koguhulk ja osakaal. Kõikide teiste vanusrühmade hulk ja osakaal piirkonna rahvastikus kahaneb.

Läänemaa ETTKsse on koondunud 6 perearsti 6 nimistuga. Läänemaal on üldse kokku 15 perearsti 15 nimistuga (Haapsalu linnas 7 perearsti 7 nimistuga, Lääne-Nigula vallas 5 perearsti 5 nimistuga ja Vormsi vallas 3 perearsti kolme nimistuga).

² Aparatuuri vananemise tõttu loobuti pärast 2018. aastat soojusravi pakkumisest.

Järgnev tabel annab ülevaate perearstide ja pereõdede prognoositud vajadusest ja teenusmahtudest aastani 2030. Läänemaa senised arengud ja rahvastikuprognoosid näitavad teenuspiirkonnas elanikkonna vananemist ja kasvavat oodatavat eluiga, mis toovad kaasa mitmete krooniliste haiguste osakaalu suurenemise. Seega on võimalik ette näha suurenevat perearstide juurde tehtavate visiitide arvu ja regulaarset jälgimist vajavate inimeste arvu. Teenusmahtude arvutustes kogu Läänemaa ETTK teenuspiirkonnas on võetud aluseks, et esmatasandi tervishoiu arengukava kohaselt on keskmine perearstiabisse tehtud visiitide arv ühe elaniku kohta kuni 3,6 visiiti aastas.

Tabel 14. Perearstide ja –õdede vajadus ja teenusmahtude prognoos

	2020	2025	2030
Visiitide arv Läänemaa ETTKs	55 703	57 866	59 344
Perearstide arv Läänemaa ETTKs	6	6,2	6,4
Pereõdede arv Läänemaa ETTKs	9	9,3	9,6

Visiitide arvu kasv Läänemaa ETTKs tuleneb esmalt perearstide koondumisest ETTKsse ja edaspidi sellest, et pikas perspektiivis eeldatakse mõnede praeguste piirkonna perearstide vanaduspensionile siirdumist, misjärel hakkab nende nimistuid teenindama Läänemaa ETTK, kes katab enamuse (ca 70%) teenuspiirkonna vajadusest.

3.2.2. Läänemaa Haigla poolt esmatasandi tervisekeskusele pakutavad teenused

Läänemaa Haigla pakub esmatasandi tervisekeskusele mitmesuguseid teenuseid, mis katavad kõik esmatasandi tervisekeskuste kaasajastamise määruuses välja toodud kohustuslikud teenused, nagu füsioteraapia, koduõendus ja iseseisev ämmaemandusabi, teisesed teenuseid, nagu kliinilise psühholoogia ja sotsiaaltöötaja teenus, ning toetavaid teenuseid, milleks on ambulatoorse eriarstiabi pakkumine ja ortopeediliste abivahendite andmise teenus.

Koduõendusteenuse eesmärgiks on patsiendi tervisliku ja funktsionaalse seisundi säilitamine ja võimalusel parendamine läbi toetava eesmärgipärase õendusabi osutamise. SA Läänemaa Haigla on koduõendusteenuse osas Haigekassa lepingupartneriks Haapsalu linnas. Läänemaa tervisekeskuses on 5 koduõde. Läänemaa Haigla koduõenduse teenusmahud on välja toodud ambulatoorse ravi alapunktis ning teenusmahud aastani 2030 peatükis 4. Ülejäänud vajaduse piirkonnas täidavad TNP Konsultatsioonid OÜ, SA Vähihaigete Toetusravi ja SA Lõuna-Läänemaa Tervishoiu ja Sotsiaalhoolekande keskus.

Esmatasandi füsioteraapia teenuseks loetakse esmast konsultatsiooni, kergemate traumade ja valusündroomide ravimist (juhud, kus taastusraviarsti sekkumine ei ole vajalik). Praegu osutavad teenust 3 füsioterapeuti, võimalusel suurendatakse aastaks 2030 füsioterapeutide

arvu, kuna piirkonnas suureneb oluliselt vanemaerealiste inimeste arv ja eakate teenusvajaduse suurenemine on kasvavaks trendiks. Piirkonna ülejäänud vajaduse katab hetkel Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus SA. 3 füsioterapeudi olemasolu katab kuni 60% Läänemaa kogu teenuspiirkonna vajadusest.

Tervisekeskuse teenuspiirkonnas osutab ämmaemandusteenust SA Läänemaa Haigla. Teenust pakuvad praegu 2 ämmaemandat, kelle ülesanneteks on lisaks normaalse raseduse jälgimisele järjest rohkem sünnitusjärgne (postnataalne) jälgimine, täiskasvanute seksuaalkasvatuse teenus, PAP testide võtmine jms. Läänemaa Haigla ämmaemandusteenuse teenusmahud on välja toodud ambulatoorse ravi alapunktis ning teenusmahud aastani 2030 peatükis 4.

Psühholoogilise nõustamise eesmärk on aidata inimestel leida arusaama iseendast ning oma võimetest, aidata analüüsida probleeme ja kriise ning läbi arutluse jõuda lahendusteni, mis aitavad inimestel oma igapäeva eluga toime tulla. Vastuvõtte pakub SA Läänemaa Haiglas üks kliiniline psühholoog. Sihtrühma suuruseks on 200-300 igapäevase toimetuleku probleemidega isikut aastas.

Sotsiaalnõustamine on teenus, mis on suunatud isikule või perekonnale, kelle iseseisev toimetulek argielus on sotsiaalsete, majanduslike, tervislike või psühholoogiliste tegurite tagajärjel häirunud või häirumas. Läänemaa ETTK projekti tulemusel on tervishoiuteenuste kõrval samal taristul teenust pakkumas üks sotsiaaltöötaja. Teenust pakub SA Läänemaa Haigla. Sihtrühma suuruseks on 200-300 igapäevase toimetuleku probleemidega isikut aastas.

Esmatasandi tervisekeskuse toetava teenusena osutab SA Läänemaa Haigla teenuspiirkonnas ambulatoorset arstiabiteenust kõigil erialadel:

- sisehaigused;
- üldkirurgia;
- oftalmoloogia;
- günekoloogia;
- psühhiaatria;
- otorinolarüngoloogia;
- dermatoveneroloogia;
- taastusravi.

Tingituna haigusest, puudest või kõrgest eest on elanikel õigus taotleda proteesi, ortopeedilist või muud abivahendit. Teenus hõlmab abivahendite muretsemist vajadusega isikutele. Saadaval on ortopeedilised jalanõud ja jalatoed, valmisortoosid ja ravisukad,

käimisabivahendid ja palju muud. Abivahendeid müüakse soodustingimustel puuetega inimestele, lastele, vanuritele ja neile, kellele on sotsiaalministeeriumi vastava määrusega soodustus ette nähtud. Teenuse sihtrühmaks on eelnevalt nimetatud liikumispuudega, haigusest või kõrgeast tingitud liikumiskustega isikud kogu Läänemaal.

SA Läänemaa Haigla on juba varasemalt pakkunud ortopeediliste abivahendite andmise teenust, olemas on ortopeediliste abivahendite sobitamise vastuvõturuumid ning lao- ja abiruumide pind.

4. Ravimahtude planeerimine aastani 2030

Ravitegevuse mahtude planeerimisel võtab haigla juhtkond arvesse nii tervishoiupoliitika arengusuundi, sh Lääne maakonnale koostatud tervishoiuteenuste prognoosi, vastutuspriirkonna rahvastikunäitajaid, viimaste aastate tervishoiustatistikat, tervishoiuteenuste osutamist reguleerivaid õigusakte kui ka erialade arengukavasid.

Rahvastikuanalüüsist (vt ptk 2.2. ja 2.3.) selgus, et Lääne maakonna rahvaarv on langustrendis, vähenedes prognoosi kohaselt 10,4% aastaks 2030. Elanike arvuks 2030. aastal prognoositakse 18 308 inimest. Sellele vaatamata kasvab aga 65 aastaste ja vanemate inimeste osakaal maakonnas 2030. aastaks 19%.

Koostöös pädevuskeskuste ning Lääne maakonna kohalike omavalitsustega on aastaks 2030 välja arendatud eeskätt oma maakonna elanikkonna teenindamiseks kaasaegne keskus, kus osutatakse nii ambulatoorset ja statsionaarset eriarstiabi (sh päevaravi), statsionaarset õendusabi kui ka kõiki raviliike toetavat taastusravi. Haigla pakub esmatasandile infrastruktuuri, erinevaid meditsiinilisi ja mittemeditsiinilisi tugiteenuseid ning koostöös pädevuskeskustega eriarsti konsultatsioone. Haigla labor, piltagnostika ning funktsionaal-agnostika teenistus on ühiskasutuses perearstidega. Haigla korraldab taastusravi teenuste pakkumise nii eriarstiabi, esmatasandi kui ka õendusabi raames ning pakub haigla baasil kogu maakonnale iseseisva ämmaemandusabi ja koduõendusabi teenuseid koostöös esmatasandiga. Lisaks tervishoiuteenustele pakub haigla eakate hooldekodu, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuseid ja töötervishoiuteenuseid (kasutades haigla poolt pakutavaid diagnostikateenuseid) ning toimub töövõime hindamine. Viimaste teenuste tarbeks so töötervishoid ja töövõime hindamine, puudub hetkel pädev personal.

Järgnevalt on koostatud ambulatoorsete visiitide arvu, statsionaarse ravitegevuse ja päevaravi vastuvõttude arvu prognoosid aastani 2030 (vt tabelid 15-18).

Vastavalt haigusjuhtude jagunemisele erialade järgi on tuletatud haigusjuhtude ja visiitide arvu prognoosid erialade lõikes kuni aastani 2030, tuginedes rahvastikuprognoosile ja võttes arvesse elanikkonna vananemist ning meditsiinilist tuge vajavate eluaastate kasvu.

Ravimahtude prognoosimise juures tuleb arvestada 2020. aastal seoses COVID-19 leviku mõjudega ning sellest tulenevate ravimahtude langusega. Enamus erialadel (v.a. pediatría ja sünnitusabi) võetakse baasiks 2018-2019 perioodi keskmised ravimahud (hospitaliseeritute arvud, voodipäevade arvud, visiitide arvud, operatsioonide ja protseduuride arvud) ja arvestatakse vanusegruppi 55+ elanikkonna kasvuga perioodil 2020-2030. Pediatrias

arvestatakse laste arvu (vanuses 0-14) muutusega ning sünnitusabis ja günekoloogias fertiilses eas naiste (vanuses 15-64) arvu muutusega.

Ambulatoorsetest erialadest on eesmärk tagada SA Läänemaa Haiglas kohapeal vähemalt:

- dermatoveneroloogia;
- nina-kõrva-kurguhaigused;
- oftalmoloogia, sh optometri teenused;
- günekoloogia, sh iseseisva ämmaemandusabi teenused;
- psühhiaatria, sh vaimse tervise õe teenused nii lastele kui täiskasvanutele;
- üldkirurgia;
- sisehaigused;
- taastusravi, sh füsioteraapia, tegevusteraapia, kliinilise psühholoogi ja logopeedi teenused (igapäevaselt peavad vastu võtma vähemalt terapeudid ja psühholoog).

Spetsialistide ühtlast kättesaadavust aitab vajadusel tagada koostöö SA PERHiga (vastava kokkuleppe korral ka teiste pädevuskeskustega). Lisaks tagatakse Läänemaa elanikele koostöös SA PERHi jt kõrgema etapi haiglatega kohapeal või SA PERHis järgmiste erialade arstide ambulatoorsed vastuvõttud:

- neuroloogia;
- endokrinoloogia;
- kardioloogia* (osutatakse kohapeal SA Läänemaa Haigla poolt kuni olemasoleva arsti lahkumiseni);
- ortopeedia;
- pulmonoloogia* (osutatakse kohapeal SA Läänemaa Haigla poolt kuni olemasoleva arsti lahkumiseni);
- uroloogia;
- reumatoloogia;
- nefroloogia (osutatakse kohapeal seoses hemodialüüsiga).

Tabel 15. SA Läänemaa Haigla ambulatoorsete visiitide arv 2018, 2019, 2020 ja prognoos aastaks 2030

Ambulatoorne ravi - visiitide arv	2018	2019	2020	2025	2030
Uroloogia		389	358	404	414
Oftalmoloogia	3064	3417	3385	3366	3452
Üldkirurgia	4594	4875	3420	4918	5044
Dermatoveneroloogia	3162	3552	2939	3487	3576
Endokrinoloogia	1078	1155	1082	1160	1189
Nefroloogia	233	252	249	252	258

Ambulatoorne ravi - visiitide arv	2018	2019	2020	2025	2030
Ortopeedia	933	910	755	957	982
Pulmonoloogia	718	555	389	661	678
Kardioloogia	889	851	736	904	927
Neuroloogia	420	444	364	449	460
Otorinolarüngoloogia	2481	3054	2501	2875	2948
Psühhiaatria	2697	2652	2268	2778	2849
Reumatoloogia	757	726	664	770	790
Sisehaigused	1422	2082	749	1820	1867
Sünnitusabi ja günekoloogia	6070	6640	6315	6203	5054
Pediaatria	1003	1267	764	1054	923
Üldarst	4251	3721	1506	4141	4247
Veresoonte kirurg ja plastika	206	199	169	210	216
Taastusravi	173	238	90	213	219
Neurokirurg	933	701	1473	849	870
Õde	550	1229	1058	1188	1218
Ämmaemand	1046	864	871	932	759
Koduõde	2194	1857	1697	2104	2158
Kokku	38 874	41 667	33 802	41 697	41 100

Kõige suuremat visiitide arvu langust prognoositakse pediaatriateenustes (-19%) ja sünnitusabis (-20%) tingituna sündimuse langusest ja laste arvu vähenemisest. Suurimat ravimahtude tõusu prognoositakse üldkirurgias, oftalmoloogias ja dermatoveneroloogias.

Psühhiaatrilise abi kasvavat vajadust arvestades alustatakse juba nüüd uue psühhiaatri ja vaimse tervise õe otsingutega. Juhul kui psühhiaatri leidmine peaks mingil põhjusel ebaõnnestuma, üritatakse leida vajaduse katmise eesmärgil lahendus koostöös SA Põhja-Eesti Regionaalhaiglaga (nt kaugvastuvõttude teel). Psühhiaatria ambulatoorsesse töösse kaasatud vaimse tervise õe ülesandeks on osutada abi lihtsamate psüühikahäirete korral. Eelnev võimaldab seega psühhiaatri tööd optimeerida. Psühhiaatria ambulatoorsete vastuvõttude näol on tegemist nõustamistööga, mille käigus tuleb sõltuvusprobleemidega inimestega tihti kohtuda, vastuvõttudele lisaks tuleb planeerida telefonikontaktide aeg. Adekvaatse toetuse puhul võib telefonivestlusi olla arvuliselt enamgi kui silmast-silma kohtumisi. Lisaks läheb vaja päevaravi voodikohti, kus on vajadusel võimalik patsientide võõrutusnähtusid ravida.

Taastusravi teenuste puhul üritatakse tulevikus panna suuremat rõhku füsioteraapia kompleksteenuse ja aktiivse füsioteraapia osutamisele ning vähem üksikute passiivsete füsioteraapia komponentide osutamisele, tagamaks taastusravi erinevate teraapiate terviklikku arengut.

Statsionaarse ravi pakkumine toimub paindliku/avatud voodifondi alusel nii sisehaiguste kui ka kirurgiliste patsientide, sh päevakirurgia patsientide, hospitaliseerimiseks. Lisaks kuuluvad siia alla ka õendushooldust vajavad patsiendid. Erialade lõikes on vajalik voodikohtade arv tuletatud vastavalt valemile:

Voodite vajadus = $(N_h \times ALOS) / (365 \times BO)$, kus

N_h – hospitaliseerimiste arv aastas

ALOS (average length of stay) – keskmine ravikestus

BO (bed occupancy) – voodihõive

Voodite vajadus kasvab iseseisva statsionaarse õendusabi, sisehaiguste ja intensiivravi erialal. Voodite vajadus langeb vaid kirurgia erialal, kuid see tuleneb voodipäevade langusest (hospitaliseeritute arv kasvab).

Peamised sihtrühmad eriarstiabi statsionaaris:

- erakorralist abi vajavad patsiendid ööpäevaringselt;
- krooniliste haiguste ägenemised (patsiendid õendus-hoolduskeskustest);
- sisehaiguste ja üldkirurgia erialadel plaanilist ravi vajavad patsiendid (sh lapsed);
- üldkirurgias ja günekoloogias plaanilist päevakirurgia operatsiooni vajavad patsiendid;
- kõrgema etapi haiglatest saadetud järelravi patsiendid, kelle elukoht on üldjuhul Lääne maakond;
- SA Läänemaa Haigla enda poolt osutatud aktiivravi järgselt pikaajalisemat järelravi vajavad patsiendid;
- SA Läänemaa Haigla enda poolt osutatud aktiivravi järgsed mittespetsiifilist aktiivset taastusravi ja krooniliste haigustega funktsioone toetavat mittespetsiifilist taastusravi vajavad patsiendid;
- statsionaarset õendusabi vajavad geriaatrilised patsiendid, hospiitsi vajavad patsiendid, aktiivravi järgset õendusabi vajavad patsiendid.

Tabel 16. SA Läänemaa Haigla statsionaarse ravitegevuse statistika ja voodite arv aastal, 2018, 2019, 2020 ja prognoos aastaks 2030

	2018	2019	2020	2025	2030
Sisehaigused					
Hospitaliseeritute arv	1066	1053	956	1101	1129
Ravi kestus	7,5	7,3	7,4	7,4	7,4
Voodipäevi	8245	7948	7419	8145	8353
Voodihõive	94%	91%	85%	92%	92%
Voodite arv	24	24	24	24	25

Kirurgia					
Hospitaliseeritute arv	763	768	711	795	816
Ravi kestus	4,6	4,3	4,2	4,5	4,5
Voodipäevi	4204	4228	3648	3539	3629
Voodihõive	72%	72%	62%	72%	72%
Voodite arv	16	16	16	13	14
Intensiivravi (I)					
Hospitaliseeritute arv	32	34	66	34	35
Voodipäevi	100	48	90	107	110
Voodihõive	14%	7%	12%	10%	10%
Voodite arv	2	2	2	3	3
Intensiivravi (II)					
Hospitaliseeritute arv	112	126	85	124	127
Voodipäevi	411	344	576	454	465
Voodihõive	56%	47%	79%	52%	52%
Voodite arv	2	2	2	2	2
Intensiivravi (III)					
Hospitaliseeritute arv	26	17	13	22	23
Voodipäevi	253	290	169	217	223
Voodihõive	69%	79%	46%	74%	74%
Voodite arv	1	1	1	1	1
Iseseisev statsionaarne õendusabi					
Hospitaliseeritute arv	365	353	349	373	382
Ravi kestus	20,1	20,1	15,8	20,1	20,1
Voodipäevi	7174	7181	7027	7496	7688
Voodihõive	39%	39%	39%	39%	39%
Voodite arv	50	50	50	52	54

Tegevusloa järgi on SA Läänemaa Haiglal 4 sünnitusabi ja günekoloogia voodikohta ning 4 lastehaiguste voodikohta. Alates 2017. aastast kuuluvad need patsiendid haigekassa lepingu järgi kas kirurgia- või siseerialale ning eraldi nende patsientide arvu kohta arvestust ei peeta.

Eelnevale tabelile tuginedes saab öelda, et nii sisehaiguste, kirurgia, iseseisva statsionaarse õendusabi kui ka intensiivravi valdkondades prognoositakse voodipäevade ja hospitaliseeritute kasvu.

Kirurgiline töö tagatakse kohapeal vähemalt plaanilisena üldkirurgia, ortopeedia, uroloogia, LOR ja günekoloogia erialal ambulatoorse või päevaravi vormis. Keerukamad traumad ja kirurgilist sekkumist vajavad juhtumid väljaspool tavapärast tööaega, aga ka õigeaegselt tuvastatud insuldid, infarktid jms näidustustega patsiendid viib kiirabi Tallinna kõrgema etapi haiglatesse. Eesmärgiks on võetud alustada kergemate luuliste traumade (eeskätt jäsemete luud) opereerimisega Läänemaa haiglas.

Ööpäevaringne valve on tagatud kaasaegse erakorralise meditsiini koolitusega arsti või erakorralise meditsiini täiendkoolitusega arsti poolt, valmisolekus on radioloogia, vere- ja laboriteenistus (radioloogiatehniku ja bioanalüütiku mahus, piltide kirjeldamine koostöös SA PERHiga).

Päevaravi osutatakse SA Läänemaa Haiglas vähemalt järgmistel erialadel:

- üldkirurgia;
- sisehaigused, sh hemodialüüsi teenus;
- günekoloogia.

Koostöös kõrgema etapi haiglatega võib üldkirurgia raames pakkuda päevaravi kohapeal ka ortopeedia, uroloogia eriala arstide poolt.

Tabel 17. SA Läänemaa Haigla päevaravi ravijuhtude arv 2018, 2019, 2020 ja prognoos aastaks 2030

Eriala	2018	2019	2020	2025	2030
Sisehaigused	56	68	103	107	110
Günekoloogia	110	115	97	110	89
Kirurgia	352	328	311	353	362
Kokku	518	511	511	570	561

Päevaravi ravijuhtude prognoosi kohaselt kasvab 2030. aastaks vastuvõttude arv 15%. Ravijuhtude arvu kasv tuleneb üha enam kergemate statsionaarsete juhtude päevaravisse suunamisest. Samuti on prognoosi koostamisel eeldatud, et jätkub väljastpoolt Lääne maakonda pärit patsientide kasvutendents.

Radioloogilisest diagnostikast on haiglas tagatud vähemalt kompuutertomograafia, röntgen, ultraheli (günekoloogiline ja sisehaiguste ülddiagnostika) ja nende uuringute kohapealse tegemise võimekus (piltide kirjeldamine võib olla korraldatud koostöös pädevuskeskusega). Lisaks peab olema tagatud kohapeal gastroskoopia ja kolonoskoopia tegemise võimekus. Tulevikus senises mammograafiliste ja kompuutertomograafia uuringute korralduslikus pooles muudatusi ei planeerita. Lisaks jätkatakse tulevikus AS Mammograafide kuuluva mobiilse MRT kasutamist. Juhul kui aga SA PERHil peaks üle jääma kasutuskõlblik seade, otsitakse seadme paigutamise võimalusi kas olemasolevate ruumide või planeeritava juurdeehituse raames.

Laboridiagnostikast tagatakse kohapeal kiireloomuliste uuringute (st vastus on vajalik samal päeval) tegemine, ülejäänud osas toimub laboriuuringute pakkumine koostöös SA PERHiga (põhjendatuse korral korraldatakse ka muude laboriuuringute pakkumine kohapeal).

Tabel 18. Terviseuuringute ja raviprotseduuride arv 2018, 2019, 2020 ja prognoos aastaks 2030

Uuringud/diagnostika	2018	2019	2020	2025	2030
Radioloogiateenused:	33 075	31 357	22 962	33 467	34 322
<i>sh röntgen</i>	9240	8633	7295	9284	9521
<i>sh ultraheliuuringud</i>	19 430	18 545	11 952	19 725	20 229
<i>sh endoskoopia</i>	742	676	658	737	755
<i>sh spiromeetria</i>	559	463	335	531	544
<i>sh kardioloogilised uuringud</i>	3104	3040	2722	3191	3273
Laboriteenused:	127 949	129 982	137 161	133 974	137 395
<i>sh hematoloogilised uuringud</i>				21 195	21 736
<i>sh biokeemilised uuringud</i>				82 468	84 574
<i>sh immuunhematoloogilised uuringud</i>				3473	3562
<i>sh immunoloogilised uuringud</i>				23 641	24 245
Kokku	161 024	161 339	160 123	167 441	171 717

Mineviku trendidele tuginedes prognoosib haigla järgnevateks aastateks uuringute arvu mõningast kasvu, kuid tehnoloogia arenguga kaasnevaid muutusi pole võimalik ette planeerida. Vaatamata sellele, et piirkonna rahvastik tulevikus väheneb, siis seoses rahvastiku vananemisega ja keskmise eluea tõusuga suureneb ilmselt krooniliste haiguste hulk ning järelikult suureneb eeskätt kasvajaliste protsesside avastamise ja kardiovaskulaarhaigustega seotud uuringute arv, sh kompuuteruuringud, sonograafilised uuringud, funktsionaal-diagnostika, holtermonitooringud jms.

Kokkuvõtlikult on vananeva rahvastiku, keskmise eluea tõusu ja haigena elatud aastate kasvu tingimustes näha, et enamus erialade puhul ravivajadus suureneb, mistõttu suurenevad ka statsionaarse ja ambulatoorse ravi mahud.

5. Tervishoiutöötajate vajadus

SA Läänemaa Haigla arengu kujundajateks on eelkõige haigla töötajad, mistõttu on haigla üheks olulisemaks prioriteediks tagada töötajate arenguvõimalused, rahulolu ja motiveeritus.

2020. aastal töötas SA Läänemaa Haiglas keskmiselt täistööajaga 151,2 töötajat, neist meditsiinilistes üksustes 114,62 ning tugistruktuurides 36,58 töötajat. Meditsiinilistes üksustes töötas keskmiselt täistööajaga 12,93 arsti, sh 11,43 eriarsti ja 1,5 üldarsti, 52,98 õendustöötajat (õed, koduõed, ämmaemand, füsioterapeut, laborant, radioloogiatehnik), 42,15 hooldajat ning 3,18 tipp-ja keskastmespetsialisti, kelle alla kuuluvad psühholoog, sotsiaaltöötaja, retseptar ja apteegi juhataja. Hoolduspersonali alla kuuluvad hooldajad ja mujal liigitamata hooldustöötajad. Muu personali all on kajastatud meditsiini alal töötavad

sekretärid, klienditeenindajad, assistendid – kokku 3,38 töötajat. Meditsiinilisi üksuseid toetab tugistruktuur 4,56 juhi ning 32,02 tugi- ja abiteenistuse töötajaga.

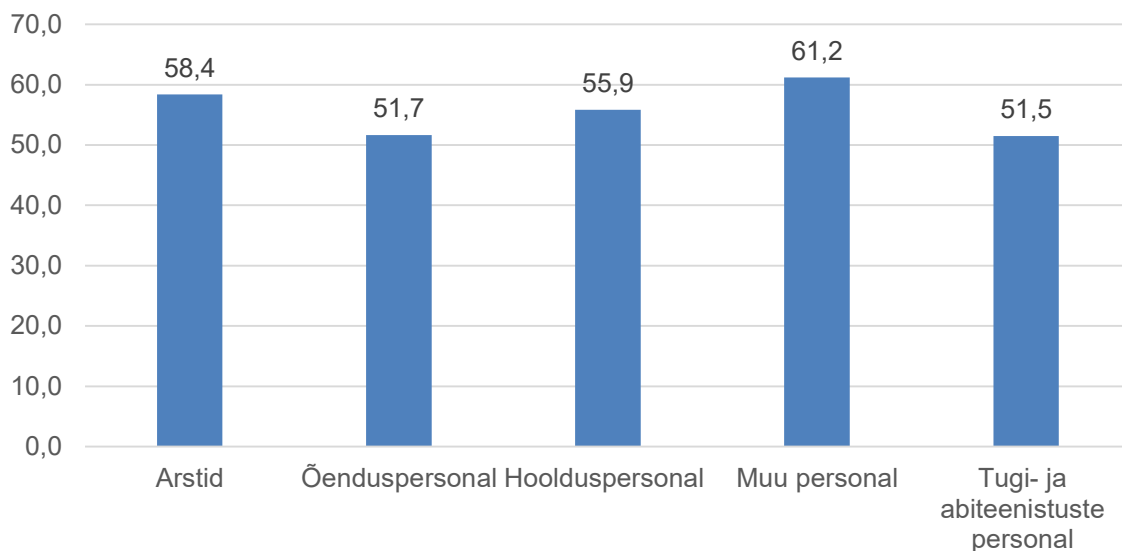
Tabel 19. SA Läänemaa Haigla keskmine töötajate arv täistööajale taandatuna 2020 ning prognoos aastaks 2030

	2020	2025	2030
Arstid	12,9	13,6	14,0
sh üldarste	1,5	1,6	1,6
sh eriarste	11,4	12,0	12,3
Õenduspersonal	53,0	55,8	57,2
Tipp- ja keskastmespetsialistid	3,2	3,3	3,4
Hoolduspersonal	42,2	44,4	45,5
Muu personal	3,4	3,6	3,6
Meditsiiniliste üksuste personal kokku	114,6	120,7	123,8
Juhid	4,6	4,8	4,9
Tugi- ja abiteenistuste personal	32,0	33,7	34,6
Mittemeditsiiniline personal kokku	36,6	38,5	39,5
Keskmine töötajate arv kokku	151,2	159,2	163,3

Tulevikus haigla personali vähenemist ette ei näe. 2030. aastaks suureneb meditsiiniliste üksuste täistööajaga töötava personali arv 123,8-ni, mis põhjustab ka haiglas tervikuna täistööajaga töötava personali kasvu.

Vananev personal on jätkuvalt probleemiks tervishoiu valdkonnas. Lisaks on täiendavaks mõjuriks noorte spetsialistide väljaränne. SA Läänemaa Haigla seisab samuti silmitsi vananeva personali probleemiga. Arstide keskmine vanus on 57 eluaastat, õendus- ja hooldustöötajate keskmine vanus on 51,5 eluaastat.

Õendusala erialade arengukava kohaselt on oodata õenduspersonali osakaalu kasvu, mille allikaks on ambulatoorsete ja iseseisvate õendusabi tervishoiuteenuste mahu suurenemine. Lisaks annab õendusabi teenuste kasvule tõuke ka vananev elanikkond. Samuti suureneb õdede roll tervise edendamisel ning haiguste ennetamisel. Läänemaa Haigla näeb ette õenduspersonali osakaalu kasvu, seda peamiselt õendustöötajate iseseisvate vastuvõttude arvelt (diabeediravi, haavaravi).

Joonis 3. SA Läänemaa Haigla töötajate keskmine vanus seisuga 2020

Uute eriarstide leidmine SA Läänemaa Haiglasse kui võrgustunud haiglasse toimub koostöös SA PERHiga ning haiglas praktilal viibivate noorarstide seast. Uusi õendustöötajaid leitakse koostöös tervishoiu kõrgkoolidega õppepraktikale suunatud õppijate hulgast ning hooldustöötajaid saadakse koostöös Haapsalu Kutsehariduskeskusega ja töökohapõhise õppe kaudu.

Töötajate koolitamine toimub Tartu Ülikooli, SA PERHi, tervishoiukõrgkoolide, keskhaiglate koolituskeskuste kaudu ja Haapsalu Kutsehariduskeskuse kaudu. Suur osa kohalikke olusid arvestavaid koolitusi korraldatakse kohapeal.

Kokkuvõte

Käesoleva dokumendi eesmärgiks on anda ülevaade SA Läänemaa Haigla hetkeolukorrast ning võimalikest arengusuundadest perioodil 2021–2030. Dokument on sisendiks funktsionaalse arengukava II etapile, mille alusel otsustatakse SA Läänemaa Haigla hoone arendustegevused. Koostöös pädevuskeskuste ning Lääne maakonna kohalike omavalitsustega on aastaks 2030 välja arendatud kaasaegne keskus, kus osutatakse nii ambulatoorset ja statsionaarset eriarstiabi (sh päevaravi), statsionaarset õendusabi kui ka kõiki raviliike toetavat taastusravi.

SA Läänemaa Haigla teeninduspiirkonnaks on Lääne maakond rahvaarvuga 20 285 (seisuga 01.01.2021). Elanike üldarv on küll langustrendis, kuid 65+ aastaste inimeste osakaal näitab kasvutrendi. Lisaks on üldhaiglate ravijärjekorrad sageli lühemad, mistõttu on nad atraktiivsed ka väljaspool maakonda elavate patsientide seas.

SA Läänemaa Haigla pakub üldhaiglale kohustuslikke ja lubatavaid tervishoiuteenuseid. Teenuste mahud on kooskõlas Eesti tervishoiuvaldkonna arengusuundadega, mille kohaselt statsionaarse ravi mahud vähenevad ning ambulatoorse ravi olulisus kasvab.

Ravitegevuse mahtude prognoosimisel võeti arvesse tervishoiupoliitika arengusuundi, vastutuspiirkonna rahvastikunäitajaid, viimaste aastate tervishoiustatistikat, tervishoiuteenuste osutamist reguleerivaid õigusakte ning erialade arengukavasid. Prognoosides tuginetakse rahvastikuprognoosile, võttes arvesse elanikkonna vananemist ja meditsiinilist tuge vajavate eluaastate kasvu.

Personali osas on suurimaks probleemiks vananev töötajaskond. Sellest tulenevalt tegeletakse aktiivselt personali värbamisprotsessi arendamise ja personali motiveerituse tagamisega.

SA Läänemaa Haigla tegeleb järjepidevalt arendustegevustega. Olulisemateks tulevikusuundadeks on tervisekeskust toetavate teenuste arendamine, sh aktiivraviteenuste arendamine, psühhiaatria- ja sõltuvushaigete rehabilitatsiooni kompetentsikeskuse loomine ning õendusabi- ja hooldusteenuste arendamine. Strateegiliste eesmärkide elluviimiseks tegeletakse aktiivselt kõigi põhiprotsesside arendamisega.

Koostajad:

SA Läänemaa Haigla
Civitta Eesti AS